

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Detectio Nvgarvm Lvtheri, Cvm Declaratione Veritatis Catholicae, Et Confvtatione Dogmatvm Lvtheranorvm

Bundere, Jan van den

Louanij, 1551

An solis scripturis agendu[m] sit cum hæretico. cap. xix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35621

An solis scripturis agendum sit cō-
tra hæreticos. CAP. XIX.

PHILOMATHES Non ignoras o-
pinor Lutherum solis scripturis adhibe-
re fidem, hisq; debere duntaxat instru-
ctos venire : quotquot cum illo con-
gressuri in harenam descendunt.

ORTHODOXVS Scio mi Philomathes.
At meo omniumq; rectè sentientium iudi-
cio, multa credere, multa sperare, multa pro-
fiteri necessum est, quæ in scriptura nusquam
reperias, Credis ne Luthere te saluandum ?

At quæ obsecro scriptura habet, Lutherus sal-
uabitur ? Recipis ne apostolicū symbolum ?

Quis euangelistarum hoc conscripsit ? Quis

scripturæ locus euincit Christum descendisse
ad inferos ? Quis textus euangelij cōmunio-

nis sanctorū meminit ? Hæc nusquam (quod
sciam) sacræ literæ aperte exprimunt. Nemo

tamen est tam perfrictæ frontis Christianus,
vt his fidē abrogare audeat, quæ Apostolorū

ter maxima autoritas prodidit. Ergo præter
scripturam aliquid credis, speras, & recipis.

Pro nobis facit illud Ioannis, Sunt autem &
alia multa quæ fecit Iesus, quæ si scribantur

per singula, nec ipsum arbitror mundum ca-
pere posse, eos qui scribendi sunt libros.

G iij

Et

AN SOLIS SCRIPTVRIS

Et vt strictius tecum agam , Quid obsecro
 prædicauere Apostoli cū nullum adhuc es-
 set æditum scripto euangelium? Credis ne
Ioannis, Lucę, Matthæi, & Marci euangelijs?
 Scio quia credis . At quis liquidò iudicauit
 hoc Ioannis, illud Matthæi, vel alterius esse e-
 uangelium, Nisi ecclesia orbis magistra? Suf-
 fragatur & illud Augustini contra epistolam
 Manichęi ca. 5. Ego euangelio inquit non cre-
derem, nisi me catholicę ecclesię commoue-
ret autoritas. Augustinus contra Donatistas
 ca. 24. docet cōsuetudines ecclesię vniuersa-
 lis ab apostolis fuisse traditas, quãuis multę nõ
 inueniantur in literis eorum nec in concilijs
 posterorum . Neque Damasceni negligenda
 autoritas qui lib. 4. ca. 8. 13. & 17. plurima scri-
 bit dogmata , ab Apostolis non scripto , sed
 viua voce tradita. Quę sacrosancta obserua-
 tu non indigna iure existimantur: secundum
 illud Pauli , State & tenete traditiones quas
didicistis siue per sermonem, siue per episto-
lam . Et Actuum. 16. dicitur Cū Paulus &
 Silas pertransirent ciuitates , tradebant eis
 custodire dogmata quę erant decreta ab A-
 postolis, & senioribus, qui erāt hierosolymis.
Quis verò addubitet Petrum & Paulum
multa sanè instituisse, quę si nõ scripto, tamen
quasi per manus tradita seruamus? Scripsit
 aliquan-

3. Theff. 2.

aliquando Paulus Corinthijs de sacra synaxi ^{1. Co. 11.}
 quæ videbantur eo tempore necessaria. Et
 addidit, Cætera cùm venero disponam. Ad
 Timotheum autem sic scribit, Quæ audisti ^{2. Tim. 2.}
 à me per multos testes, hæc commenda fide-
 libus hominib⁹: qui idonei erūt & alios doce-
 re. Neq; p̄tereundū censeo qđ Ioānes ait Plu-
 ra habeo vobis scribere: Nolui per chartam &
 atramētū. Spero em̄ me futurū apud vos, & os
 ad os loq. Quid quæso cum his tractaturus, n̄
 si de ecclesiæ ordinationibus? Quales fortē
 sunt precari versus orientē, erigere imagines
 in tēplis: munire se signo crucis & cætera.

Dicit nāq; Aug. ex dictis Basilij, & recita-
 tur dist. 11, ca. ecclesiastic. Ecclesiasticarū in-
 stitutionū quasdā in scriptis, quasdā verò Apo-
 stolica traditione: p̄ successores in ministerio
 confirmatas accepimus: quasdā verò cōsuetu-
 dine roboratas approbavit vsus, qbus par ri-
 tus, & idē vtrisq; pietatis debetur affectus. Et
 Tertullianus in libr. de p̄scriptionibus here-
 ticorū. Cōstat inquit omnē doctrinā quæ cū
 illis ecclesijs Apostolicis matricib⁹, & origina-
 libus fidei cōspiret: veritati deputādā. Et sine
 dubio tenētes q̄ ecclesiæ ab apostolis, aposto-
 li à Christo, Christ⁹ à Deo suscepit, reliquam
 verò oēm doctrinā de mēdacio p̄iudicādā q̄
 sapiat cōtra veritatē ecclesiarū & apostolorū

G iiij & Chri-

AN SOLIS SCRIPTVRIS

& Christi & Dei.

Apo. i.

Agè Luthere qui tam exactè ac solerter trutinas, pensiculas omnia, vbi in scripturis legis institutionem diei dominici? Cuius ipse beatus Ioannes in Apocalypsi meminit dum esset in sua pathmo. De ieiunio & quadregesima, putas mentiuntur, Theophilaetus ac Clemès beati Petri discipulus: aut Hieronymus, Augustinus, ac alij? An tibi mentiuntur Ignatius, Policarpus, Irenæus, Egesippus, Eusebius, ac alij qui res in ecclesia gestas luculento sermone multis voluminibus contexere? An indigna creditu tibi videntur Christi fidelium martyria, sub Nerone, Decio, diocletiano & cę. perpessa?

PHILOMATHES Et si vehementer urgeas plura credenda, quàm quæ scripto accepimus, Hoc saltem mihi dabis opinor: vbi scriptura suffragatur solis scripturis agendum esse cum hæreticis.

ORTHODOXVS Contra hæreticos decretatur scripturis inaniter, vtuntur enim scripturis aliquando, sed deprauatis: vel à genuino sensu detortis. Testatur id Tertullianus in libr. de prescriptionibus hæreticorum dicēs, hæresis quædam non recipit scripturas. Et si quas recipit, adiectionibus, & detractionibus, ad dispositionem sui instituti interuertit

tit

tit. Et si recipit non recipit integras. Et si aliquatenus integras præstat, nihilominus diuersas expositiones commentata, conuertit. Tantum veritati obstreperit adulter sensus, quantum & corruptus stilus. Ergo non ad scripturas prouocandum est, nec in his constituendum certamen, quibus aut nulla, aut incerta victoria est, aut parum certa. Dicit enim idem Tertullianus, ibidē, Aduersarij scripturas obtendunt, & hac sua audacia statim quosdam mouent. In ipso verò congressu, firmos quidem fatigant, infirmos capiunt: medios cum scrupulo dimittunt. Hunc igitur potissimum gradum obstruimus, non admittendi eos ad illam de scripturis disputationem. Prohibet namque Apostolus quæstiones inire: nouis vocibus aures accommodare, dum ait, Hæreticū hominē post vnā & secundā correctionem deuita: sciēs quia subuersus est qui eiusmodi est, Animaduerte Apostoli documentum, Non enim dicit cum hæretico etiam per scripturas ineundum certamen: sed bis monitum eum deuitandum. Et Augustinus libro primo de trinitate ca. 3. ait, Omnes hæretici ex scripturis sanctis falsas atque fallaces opiniones suas conantur defendere, Et eis pertinaciter inherent, etiam si alio in loco ex diametro videant sententiā sibi contrariā.

G v Porro

AN SOLIS SCRIPTVRIS

Porro Chrysoſtomus in expoſitiōe altera ſu-
per Matthæū homilia quarta. Malitia inquit
frequenter vincitur, nūquam autem placatur.
Audi ergo homo fidelis, qui contra hæreti-
cum libenter contendis, Si Phariſæi victi pla-
cati non ſunt, Et tu certando contra hæreti-
cum poteris eum placare cū viceris? Nun-
quid fortior tu es Chriſto, vt quos ille nō pla-
cavit tu placabis? quaſi dicat minimè.

PHILOMATHES Noſtri perrarò ex hac
paleſtra descendunt inferiores.

ORTHODOXVS Immo ſepenumero, ve-
rùm is eorum eſt tumor & ſuperbia: vt ſe vi-
ctos nolint fateri, ſed ſeſe victores iactitent.
Tam teſtè tam ſubdolè omnia ſua agunt, vt
nemo niſi ſagaciſſimæ naris: eorum verſuti-
as & fraudes olfaciat. Quod Tertullianus
aduerſus valentinianos ſcribens indicat, hæ-
retici inquit nihil magis curant quàm occul-
tare quod prædicāt. Timent enim frequen-
tibus diſputationibus denudari, Nam inter
conferendum, ex vno errore in alios inci-
dunt. Et vno deprehenſo, alij expiſcantur
latentes errores. Quapropter frequentes cum
catholicis concertationes fugiunt.

Vis ne hæreticorum dolos & ſtrophas in
lucem extraham? Primo dum cominus ma-
nus cōſerere coguntur, ſtrènuè ſeſe negatiuis
tuentur:

AGEN. SIT CON. HAERE. 46

tuentur. Idque tutissimum putant fugę suę
præsidium: quicquid aliquando dixerint, in-
ficiari absterfo rubore donec euincantur.

Hinc tergiversationibus certamē ineunt, vt
 nisi docti eorūq; fraudib⁹ exercitatissimi, eos
 deprehēdant: huius testis est diuus Hier. in a-
 pologia contra Origenē ca. 32. Si inquit vr-
 geri cœperint hēretici, aut subscribendum eis
fuerit, aut exeundū de ecclesia, miras strophas
videas. Sic verba temperant, sic ordinem ver-
tunt, & ambigua quęq; concinunt: vt nostram
& aduersariorum confessionem teneant. Et
aliter catholicus, aliter hēreticus audiat. De-
inde calumnijs, cōuitijs, scommatibus certāt.
Nos maliciosos & inuidos vocant: sese verō
innocētes & simplices iactitant, Neq; mēdacia
desunt. Quę ōnia si prudenter deprehēdas, ca-
chinno aut ioco elabūtur, nesciētes erubescere.
 Quid igitur fuerit ineptius, quā sese defa-
 tigando cum Luthero aut eiusdem notę hēre-
 ticis disputare: qui nil admittunt nisi nuda
scripturę verba, quę in suum sensum detor-
quēt: verba defensantes: rationē verborū nō
considerantes, Ius quoque interpretandi scri-
pturas, ac potestātē, sibi solis liberā esse volūt
Et multa scripturis cōsonare clamitāt: q̄ non
magis ē scripturis elici possūt q̄ aqua ē pumice
Sibi tamē interim mirē placēt tollūtq; cristas.
 Et

QVOMODO AGNOSCETVR

Et suorum argumentorum vim putant esse,
vel Iosue Clipeo impatibilem.

*Quomodo agnoscetur verus & germanus
scripturae intellectus. CAP. XX.*

2. Pet. 3.

PHILOMATHES Petrus dicit quod
in epistolis diui Pauli sint quaedam diffi-
cilia intellectu, quae indocti & instabiles
deprauant sicut & caeteras scripturas, ad suam
ipforum perditionem. Et eo elogio nos no-
tare contendis. Nos verò ediuerso dicimus
vos scripturam contorquere in vestram sente-
tiam. Vbi ergo venabimur verum ac germa-
num scripturae intellectum?

ORTHODOXVS Pro me respondeat ti-
bi Augustinus de doctrina Christiana libro
tertio cap. 26. Obscura inquit loca scripturae
locis apertioribus explicantur. Et vnus locus
alteri conferri debet, vt post multos labores
post vigilias multas & orationes, verus sen-
sus inueniatur spiritu sancto donante. Neque
verò cessat Christus suam illustrare ecclesiam
qui etiam rudibus apostolis sensum aperuit,
vt intelligerent scripturas, hinc sponsam su-
am ecclesiam varijs adornauit officijs, stati-
bus ac munijs. Dedit enim teste Paulo, Quos-
dam apostolos, quosdam autem prophetas,
alios verò euangelistas, alios autem pastores,

Lu. 24.

Eph. 4.